

Sygn. akt **II AKa 122/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Wiśniewski
Sędziowie:	SA Janusz Jaromin (spr.) SA Małgorzata Jankowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej w Stargardzie del. do Prokuratury Okręgowej w Szczecinie Kamila Zalewskiego

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2018 r. sprawy

I. K. (1)

oskarżonej z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 2 marca 2018 r., sygn. akt III K 246/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniża orzeczoną w punkcie I karę pozbawienia wolności do roku;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. K. (1) kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

IV. zasądza od I. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym 180 (sto osiemdziesiąt) złotych opłaty za obie instancje.

Małgorzata Jankowska Andrzej Wiśniewski Janusz Jaromin

Sygn. akt II AKa 122/18

UZASADNIENIE

I. K. (1), została oskarżona o to, że: w okresie od 2 stycznia 1999 roku do 1 marca 2010 roku w P., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu, w ramach realizacji z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, jako księgowy - kasjer Międzyzakładowej Kasy Zapomogowo – Pożyczkowej Nr

XV/338 z siedzibą w Specjalnym Ośrodku Szkolno – (...)(...)w P. odpowiedzialny za powierzone środki finansowe, przywłaszczyła kwotę 213.971,92 zł, działając tym samym na szkodę następujących członków Międzyzakładowej Kasy Zapomogowo – Pożyczkowej Nr XV/338: M. M. (1), J. K., T. R., B. Z., J. M. (1), M. R. (1), K. J., A. K., A. B., K. K. (1), J. Z. (1), D. M. (1), A. S. (1), B. W., S. C., M. M. (2), A. O. (1), K. O., M. W. (1), E. F. (1), B. F., G. K. (1), I. S., D. W., J. H., M. K. (2), M. M. (3), E. S. (1), D. M. (2), M. D., F. G., D. M. (4), J. P. (1), G. M. (1), J. T., D. M. (4), M. W. (2), M. K. (3), B. K., D. K., K. B., H. B. (1), K. C., Z. C., A. D., D. D., D. G., E. R., Z. H., E. J., H. B. (2), I. K. (2), J. M. (2), G. M. (2), D. S., B. S. (1), W. K. (1), T. O., B. G., K. Z. (2), M. S., A. P., H. A., T. C., K. W. (1), P. Z., E. Ś., J. P. (2), E. S. (2), B. S. (2), B. P., K. M. (2), T. A., A. G. (1), D. M. (5), E. S. (3), D. T., M. C., G. W., K. Z. (3), M. W. (3), S. W., K. G., R. L., M. M. (4), M. B., M. G., W. K. (2), M. Z., M. R. (2), A. S. (2), Ż. W., E. F. (2), A. M., K. W. (2), A. T., G. K. (2), J. J., J. B., E. D., A. G. (2), A. G. (3), M. J., T. J., K. K. (2), R. M., A. S. (3), A. S. (4), A. Ż. oraz I. Z.

tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 2 marca 2018 roku, Sąd Okręgowy w Szczecinie:

I. I. K. (1) uznał za winną popełnienia zarzuconego jej przestępstwa przy przyjęciu, iż działała w okresie od 2 stycznia 1999 r. do grudnia 2009 r., iż nie działała na szkodę M. M. (2) i że kwota przywłaszczenia stanowiła kwotę ok. 130.000 złotych, tj. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to przestępstwo, na podstawie art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., wymierza jej karę 1 (jednego) roku i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności.

II. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł od I. K. (1), obowiązek naprawienia szkody na rzecz:

- 1) A. D. w kwocie 3.283,82 złotych;
- 2) D. D. w kwocie 306 złotych;
- 3) K. C. w kwocie 1.124,36 złotych;
- 4) B. G. w kwocie 854,50 złotych;
- 5) D. G. w kwocie 1.317,86 złotych;
- 6) K. G. w kwocie 1.435 złotych;
- 7) E. J. w kwocie 2.946,36 złotych;
- 8) W. K. (1) w kwocie 2456,16 złotych;
- 9) M. K. (3) w kwocie 2.474,22 złotych;
- 10) R. L. w kwocie 472,14 złotych;
- 11) J. M. (2) w kwocie 76,37 złotych;
- 12) D. S. w kwocie 2.941,72 złotych;
- 13) A. P. w kwocie 2.932,94 złotych;
- 14) J. T. w kwocie 1.011,88 złotych;
- 15) K. W. (1) w kwocie 1.457,18 złotych;
- 16) P. Z. w kwocie 1.457,18 złotych;
- 17) K. B. w kwocie 472,14 złotych;

- 18) H. B. (2) w kwocie 955,63 złotych;
- 19) Z. C. w kwocie 1772,46 złotych;
- 20) Z. H. w kwocie 263,16 złotych;
- 21) G. M. (2) w kwocie 422,60 złotych;
- 22) T. O. w kwocie 1380,82 złotych;
- 23) B. S. (1) w kwocie 454,08 złotych;
- 24) M. W. (3) w kwocie 584,63 złotych;
- 25) K. Z. (2) w kwocie 324,05 złotych;
- 26) S. W. w kwocie 1.210,02 złotych;
- 27) M. B. w kwocie 1.632,62 złotych;
- 28) M. G. w kwocie 1.722,92 złotych;
- 29) W. K. (2) w kwocie 162,02 złotych;
- 30) D. M. (4) w kwocie 247,16 złotych;
- 31) M. R. (2) w kwocie 350,88 złotych;
- 32) E. R. w kwocie 1.497,95 złotych;
- 33) A. S. (2) w kwocie 787,42 złotych;
- 34) M. W. (2) w kwocie 157,38 złotych;
- 35) M. Z. w kwocie 1.767,82 złotych;
- 36) D. T. w kwocie 44,89 złotych;
- 37) M. S. w kwocie 332,82 złotych;
- 38) T. A. w kwocie 99,07 złotych;
- 39) K. J. w kwocie 337,46 złotych;
- 40) A. K. w kwocie 674,93 złotych;
- 41) I. K. (2) w kwocie 15,48 złotych;
- 42) D. M. (4) w kwocie 2.541,30 złotych;
- 43) M. M. (5) w kwocie 841,08 złotych;
- 44) J. P. (1) w kwocie 1.178,54 złotych;
- 45) E. S. (3) w kwocie 269,87 złotych;
- 46) E. S. (1) w kwocie 58,31 złotych;

- 47) A. O. (2) w kwocie 1.360,69 złotych;
- 48) E. S. (2) w kwocie 773,48 złotych;
- 49) K. Z. (3) w kwocie 116,10 złotych;
- 50) A. B. w kwocie 1.668,74 złotych;
- 51) K. K. (1) w kwocie 549,02 złotych;
- 52) D. M. (1) w kwocie 1.196,60 złotych;
- 53) B. P. w kwocie 948,92 złotych;
- 54) B. K. w kwocie 2.689,91 złotych;
- 55) A. S. (1) w kwocie 1.169,77 złotych;
- 56) B. W. w kwocie 825,60 złotych;
- 57) A. T. w kwocie 1.253,88 złotych;
- 58) J. Z. (1) w kwocie 1.556,26 złotych;
- 59) G. K. (2) w kwocie 899,39 złotych;
- 60) B. S. (2) w kwocie 2.888,05 złotych;
- 61) G. W. w kwocie 167,70 złotych;
- 62) M. W. (1) w kwocie 1.270,91 złotych;
- 63) K. O. w kwocie 2.608,90 złotych;
- 64) M. D. w kwocie 139,32 złotych;
- 65) S. C. w kwocie 875,14 złotych;
- 66) H. A. w kwocie 1.183,19 złotych;
- 67) A. G. (1) w kwocie 438,60 złotych;
- 68) D. K. w kwocie 719,82 złotych;
- 69) K. K. (2) w kwocie 1.455,12 złotych;
- 70) G. M. (1) w kwocie 742,01 złotych;
- 71) D. M. (5) w kwocie 1.165,13 złotych;
- 72) J. B. w kwocie 719,82 złotych;
- 73) H. B. (1) w kwocie 166,67 złotych;
- 74) T. C. w kwocie 1.385,46 złotych;
- 75) E. D. w kwocie 625,39 złotych;

- 76) A. G. (3) w kwocie 289,99 złotych;
- 77) M. J. w kwocie 1.246,14 złotych;
- 78) T. J. w kwocie 2.471,64 złotych;
- 79) R. M. w kwocie 710,53 złotych;
- 80) A. S. (4) w kwocie 1.223,44 złotych;
- 81) A. S. (3) w kwocie 1.178,54 złotych;
- 82) K. W. (2) w kwocie 2.820,46 złotych;
- 83) I. Z. w kwocie 1.844,18 złotych;
- 84) A. Ż. w kwocie 1.511,36 złotych;
- 85) A. G. (2) w kwocie 719,82 złotych;
- 86) J. K. w kwocie 2.118,70 złotych;
- 87) T. R. w kwocie 1.191,96 złotych;
- 88) B. Z. w kwocie 836,44 złotych;
- 89) M. R. (3) w kwocie 1.475,24 złotych;
- 90) J. M. (1) w kwocie 1.709,51 złotych;
- 91) J. Z. (2) (uprzednio P.) w kwocie 1.124,36 złotych;
- 92) I. S. w kwocie 553,15 złotych;
- 93) J. J. w kwocie 854,50 złotych;
- 94) F. G. w kwocie 881,84 złotych;
- 95) B. F. w kwocie 1.916,42 złotych;
- 96) E. F. (1) w kwocie 1.232,72 złotych;
- 97) G. K. (1) w kwocie 1.792,58 złotych;
- 98) D. W. w kwocie 1.628,50 złotych;
- 99) D. M. (2) w kwocie 863,78 złotych;
- 100) E. F. (2) w kwocie 2.770,92 złotych; 101) Ż. W. w kwocie 1.448,41 złotych;
- 102) A. M. w kwocie 647,58 złotych;
- 103) M. M. (3) w kwocie 1.322,51 złotych;
- 104) M. M. (1) w kwocie 1.102,18 złotych;
- 105) M. C. w kwocie 202,27 złotych;

106) J. H. w kwocie 1.169,77 złotych;

107) K. M. (2) w kwocie 1.983,50 złotych;

108) E. Ś. w kwocie 1.893,72 złotych;

109) M. K. (2) w kwocie 2.082,58 złotych.

III. Zasadził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. K. (1) kwotę 1.918,80 (tysiąc dziewięćset osiemnaście i 8/10) złotych tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu.

IV. Zasadził od I. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym 300 (trzysta) złotych opłaty.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł obrońca oskarżonej, który wydanemu rozstrzygnięciu zarzucił:

- „obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., a polegającą na całkowicie dowolnej, a nie swobodnej ocenie wyjaśnień oskarżonej jako niewiarygodnych, podczas gdy w rzeczywistości wyjaśnienia te korelują ze sobą i są spójne w kontekście opisywanych przez oskarżoną okoliczności dotyczących udzielania przez Pracowniczą Kasę Zapomogowo - Pożyczkową pożyczek na rzecz Specjalnego Ośrodka Szkolno- (...) oraz pożyczki udzielonej D. M. (4);

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na uznaniu za wiarygodne zeznań świadka D. M. (4) pomimo tego, iż zeznania te były wewnętrznie sprzeczne i niespójne;

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na konstatacji, że oskarżona działała w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu w ramach realizacji z góry powziętego zamiaru, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przypisania oskarżonej winy za zarzucany jej czyn”

Podnosząc powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanego jej czynu, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonej nie zasługiwała na uwzględnienie w zakresie żadnego z przedstawionych w niej zarzutów. Niemniej w wyniku kontroli instancyjnej, Sąd Odwoławczy dokonał zmiany zaskarżonego wyroku poprzez złagodzenie wymiaru kary, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadniania.

W wyczerpującym uzasadnieniu pisemnym wyroku, sporządzonym – co należy podkreślić – starannie i z dbałością o uwzględnienie i szczegółową analizę wszelkich istotnych faktów w sprawie, sąd rozstrzygający poddał wszechstronnej analizie logicznej zebrane dowody, w sposób w pełni przekonywający oraz zgodny ze wskazaniami wiedzy i życiowego doświadczenia, przedstawiając, na jakich przesłankach faktycznych i prawnych oparł swoje własne przekonanie odnośnie wiarygodności tych dowodów, które włączył do faktycznej podstawy wyroku i dlaczego nie dał wiary pozostałym dowodom. Wnioski ocenne sądu rozstrzygającego wyprowadzone zostały z całokształtu okoliczności ujawnionych podczas przewodu sądowego (art. 410 k.p.k.), zgodnie z dyrektywami prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.) i bezstronności (art. 4 k.p.k.); a tym samym nie wykraczają one poza granice ocen zakreślonych dyspozycją art. 7 k.p.k.

Zgodnie z utrwalonymi poglądami doktryny i orzecznictwa ustalenia faktyczne dokonane przez sąd meriti w toku rozprawy głównej mogą być skutecznie zakwestionowane, a ich poprawność zdyskwalifikowana, wtedy dopiero, gdyby w procesie dochodzenia do nich sąd orzekający uchybił dyrektywom art. 7 k.p.k., pominał istotne w sprawie dowody, lub oparł się na dowodach na rozprawie nieujawnionych, sporządził uzasadnienie niezrozumiałe, nadmiernie

lapidarne, wewnętrznie sprzeczne, bądź sprzeczne z regułami logicznego rozumowania, wykluczające możliwość merytorycznej oceny kontrolnoodwoławczej.

Zarzut przy tym obraży przepisu art. 7 k.p.k. i w związku z tym dokonania błędnych ustaleń faktycznych może być skuteczny tylko wtedy, gdy skarżący wykażą, że sąd orzekający – oceniając dowody – naruszy zasady logicznego rozumowania, nie uwzględni przy ich ocenie wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego. Ocena dowodów dokonana z zachowaniem wymienionych kryteriów pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k., gdy nadto sąd nie orzeknie, z obrażą art. 410 k.p.k. i art. 424 § 2 k.p.k. oraz nie uchybi dyrektywie art. 5 § 2 k.p.k. Tego rodzaju uchybień, tak w procesie dokonywania ustaleń faktycznych, jak też w odniesieniu do uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji, Sąd Odwoławczy – jak wyżej wskazano – nie stwierdził i ich istnienia w żadnym stopniu nie uwiarygodnił obrońca oskarżonej.

Wbrew temu co wynika z wniesionej apelacji obrońcy dowody, które podlegały weryfikacji Sądu Okręgowego, ocenione zostały zgodnie z regułami swobody określonymi w art. 7 k.p.k., a swoje w tym względzie stanowisko Sąd meriti w sposób należyty umotywował w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Zważyć przy tym należy, iż ustawa procesowa nie daje podstaw do preferowania lub dyskwalifikowania dowodów z punktu widzenia interesów stron; o wartości dowodu decyduje jego treść, to jest wewnętrzna spójność, oraz wynik konfrontacji z treścią innych dowodów zebranych w sprawie. Istotne także jest, by – tak jak w przedmiotowej sprawie uczynił, to Sąd rozstrzygający - stanowisko takie zostało należycie i przekonująco uzasadnione, a ocena ta była wszechstronna i wnikliwa.

Odmierna ocena dowodów, jest naturalnie prawem apelującego. Nie wynika z niej jednak samo przez się, by ocena dokonana w sprawie przez Sąd a quo charakteryzowała się dowolnością. „Nie istnieje żadna reguła dowodowa, która uzasadniałaby pogląd, że zeznania określonego świadka lub wyjaśnienia oskarżonego nie mogą stanowić samodzielnej podstawy ustaleń faktycznych” (tak: SA w Warszawie w post. z dnia 16 września 2015 r., sygn. akt II AKA 233/15, LEX nr 1814942). Równość wobec prawa, stanowiąca podstawę wszelkiej sprawiedliwości wymaga, aby zasady postępowania dowodowego były stosowane bez względu na to kto in concreto na tym korzysta, a kto traci.

Sąd orzekający ma prawo, a nawet obowiązek, oceniania wszystkich dowodów przeprowadzonych w sprawie. Wymóg, aby podstawę wyroku stanowił całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej (art. 410 k.p.k.), oznacza konieczność znajdowania się w polu uwagi sądu w chwili rozstrzygnięcia wszystkich okoliczności. Nie chodzi zaś o to, aby orzeczenie zapadło na podstawie wykluczających się dowodów, bo jest to oczywiście niemożliwe. Sąd ma prawo oprzeć się na jednych dowodach, a pominąć inne, jeśli ich treść jest rozbieżna. W takiej sytuacji istota rozstrzygnięcia polega na daniu priorytetu niektórym dowodom. Obowiązkiem sądu jest wówczas wskazanie, dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych (art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Sąd Okręgowy w sposób szczegółowy, staranny, a przede wszystkim ze wszech miar przekonywujący, przedstawił w uzasadnieniu wyroku dlaczego nie uznał za wiarygodne wyjaśnienia oskarżonej I. K. (1), przyznając jednocześnie taki walor zeznaniom między innymi świadka D. M. (4) i z oceną tą Sąd Apelacyjny w pełni się zgadza. Nie sposób bowiem przyjąć, tak jak chce tego apelujący, iż okoliczności dotyczące udzielania przez Międzyzakładową Pracowniczą Kasę Zapomogowo-Pożyczkową pożyczek na rzecz Specjalnego Ośrodka Szkolno- (...) w P. oraz pożyczki udzielonej dla D. M. (4) miały miejsce, doprowadzając tym samym do braków finansowych w Kasie.

Odnosząc się zatem w pierwszej kolejności do oceny wiarygodności wyjaśnień oskarżonej w zakresie braków pieniędzy w (...), trafnie Sąd I instancji uznał je za niewiarygodne w szczególności w zakresie udzielonej pożyczki Specjalnemu Ośrodkowi Szkolno- (...) w P., jak również pożyczki udzielonej D. M. (4). Również wyjaśnienia dotyczące przekazania kwoty 200.000 zł T. W. nie mogą prowadzić – jak chce tego apelujący – do przyznania złożonym przez oskarżoną wyjaśnieniom waloru wiarygodności. Na aprobatę zasługują bowiem ustalenia Sądu rozstrzygającego, iż oskarżona nie dość, że w sposób nie spójny i nie konsekwentny podawała okoliczności dotyczące braków finansowych, to również w toku postępowania jurysdykcyjnego podała okoliczności, o których wcześniej nie wyjaśniała. I o ile, Sąd odwoławczy dostrzega, iż oskarżona przyjęła właśnie taką linię obrony, niemniej nie jest ona poparta materiałem dowodowym. Zważyć należy, iż oskarżona w dniu 20 lipca 2010 r. wyjaśniła „[...] wyglądało to w ten sposób, że przyszła do mnie

pani T. W. i powiedziała, że potrzebne są pieniądze na wypłaty dla pracowników Specjalnego Ośrodka Szkolno- (...) [...]” (k.3831). Również oskarżona wskazywała, iż pieniądze były przekazywane T. W. w kilku pożyczkach. Jednak, już w toku postępowania sądowego wyjaśniła zgoła inną argumentację dotyczącą braków w Kasie. Kwestionując ustalenia oskarżyciela, co do wyliczonych braków finansowych w Kasie wyjaśniła bowiem, iż braki te wynikały z udzielonych pożyczek: D. M. (4) (18.000 zł), dwóch pożyczek dla Specjalnego Ośrodka Szkolno- (...) (30.000 zł) oraz nieprzekazanych przez T. W. spłat pożyczek dokonywanych przez poszczególnych członków kasy w ramach potrącenia z wynagrodzenia według wykazu (80.000 zł). Ważkim jest, iż oskarżona będąc przesłuchiwana w postępowaniu przygotowawczym twierdziła, iż pożyczki udzielone Ośrodkowi miały mieć miejsce w lipcu bądź w sierpniu 2009 r., tymczasem na rozprawie w dniu 23 sierpnia 2017 r. wyjaśniła, iż miało dojść do udzielenia pożyczki w październiku pomiędzy 2002 r. a 2006 r. Te rozbieżności w twierdzeniach oskarżonej, słusznie zdaniem Sądu rozstrzygającego nie mogły się ostać i trafnie na stronie 16-17 uzasadnienia uznał je za niewiarygodne.

Tym samym, odpowiadając szczegółowo w zakresie podniesionych przez apelującego argumentów wskazać należy, iż ustalenia w zakresie pożyczki na rzecz Ośrodka poczynione przez Sąd a quem na stronie 15 uzasadnienia w pełni zasługują na aprobatę, zaś twierdzenia w tym zakresie skarżącego stanowią li tylko polemikę z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż wyjaśnienia oskarżonej były ukierunkowane na zmniejszenie swojej odpowiedzialności za braki w Kasie. Co więcej, nie zostały poparte zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Sąd odwoławczy odsyła bowiem apelującego do statutu Międzyzakładowej Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej z siedzibą w Specjalnym Ośrodku Szkolno- (...) w P.. Jak wynika z zapisów tam ujętych, w szczególności z pkt 1 wynika, iż „Celem (...) jest udzielanie członkom pomocy materialnej w formie pożyczek długo – i krótkoterminowych oraz zapomóg – w miarę posiadanych środków”. Co więcej, powyższe niewątpliwie potwierdzają zeznania świadków H. A. oraz I. K. (2), które de facto były w zarządzie Kasy. Świadek H. A., która pełniła funkcję sekretarza Kasy na rozprawie w dniu 12 czerwca 2017 r. zeznała „[...]Byłam w zarządzie kasy sekretarzem. [...]. Nie byłam nigdy informowana o tym, że pieniądze z kasy miały być pożyczone, któreś z placówek oświatowych na jej działalność” (vide: zeznania k. 12144verte, tom LXI). Również świadek I. K. (2), która w zarządzie Kasy nie pełniła żadnej funkcji podała, iż „[...] nigdy nie zostałam poinformowana, że była jakaś pożyczka na rzecz placówki oświatowej” (vide: zeznania k. 12143, tom LXI). Również świadek M. S. nie potwierdza okoliczności podawanych przez oskarżoną zeznając: „[...] pierwsze słyszę, by z kasy zapomogowo-pożyczkowej były pożyczane pieniądze na działalność któreś z placówek oświatowych”. (k. 12144). Również – choć z dużą dozą ostrożności – należy wskazać na zeznania świadka T. W.. Oczywiście mogą one być nie końca obiektywne, niemniej również i ten świadek nie miała wiedzy na temat udzielania pożyczek przez zakład pracy świadka. Przypomnieć należy, iż świadek w Ośrodku pracowała w latach 2009-2010 i w tym czasie świadek nie miała informacji, czy też wiedzy o tym, aby Ośrodek był upominany o dokonanie przelewów na rzecz Kasy (vide: zeznania T. W. z dnia 29 maja 2017 r.k.12111verte). A przecież, takiej treści wyjaśnienia złożyła oskarżona, a mianowicie, iż wielokrotnie ustnie monitowała ośrodek o przelanie wierzytelności. Również, na uwagę zasługują depozycje D. M. (4) złożone w dniu 19 sierpnia 2014 r., z których wynika, iż nie może być mowy o pożyczkach, o których wyjaśnia oskarżona. Świadek zeznała bowiem, iż „Dyrektorka Ośrodka zaprzeczyła, by brała z kasy pieniądze na funkcjonowanie ośrodka, gdyż otrzymywała pieniądze na jego funkcjonowanie w wystarczającej wysokości. Dyrektor Ośrodka oświadczyła mi, że ze Starostwa w P. otrzymywała środki finansowe na funkcjonowanie ośrodka” (vide: zeznania k. 11059-11062).

Wreszcie, należy odnieść się do wniosków opinii sądowej z zakresu księgowości sporządzonej przez biegłą sądową z dnia 9 stycznia 2018 r. na potrzeby niniejszego postępowania. We wnioskach wskazano: „Biegły nie odnalazł w wyciągach bankowych z rachunku nr (...) oraz w raportach kasowych oraz dokumentacji zawierającej wnioski o udzielenie pożyczek z Międzyzakładowej Pracowniczej Kasy Zapomogowo - Pożyczkowej żadnych informacji wskazujących na dokonanie w okresie od 2002-2006 dwóch pożyczek przez Specjalny Ośrodek Szkolno- (...) w P. w kwotach po 15.000,00 zł (piętnaście tysięcy złotych 00/100) łącznie 30.000,00 zł (trzydzieści tysięcy złotych 00/100) z Międzyzakładowej Pracowniczej Kasy Zapomogowo – Pożyczkowej” (vide: opinia sądowa z zakresu księgowości k.

12240-12352). Trafnie również na stronie 21 uzasadnienia wskazaną opinię Sąd meriti uznał za wiarygodną, rzetelną, jasną i należycie uzasadnioną. Brak jest również podstaw do kwestionowania jej treści i wniosków.

Nie sposób nie dostrzec, iż skarżący jak wynika z treści apelacji wywodzi - w świetle wniosków opinii z zakresu księgowości, iż należy przyznać prymat wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonej w zakresie przekazania kwoty 200.000 zł T. W.. Nic bardziej mylnego. Po pierwsze, celem przedmiotowej opinii były ustalenia w innym zakresie, po drugie okoliczności podawane przez oskarżoną nie zostały poparte żadnym innym dowodem poza jej twierdzeniami. Ważkim nadto jest, iż o ile faktycznie biegła z zakresu księgowości w opinii wskazała, iż Specjalny Ośrodek Szkolno- (...) w P. dokonywał przelewów na konto (...), niemniej wskazać apelującemu należy, iż mowa jest tutaj o przelewach związanych z pożyczkami udzielonymi członkom Kasy oraz wkładami z tytułu członkostwa w Kasie oraz opłatami wpisowymi i za utrzymanie Kasy, a nie Ośrodkowi, jako podmiotowi. Tym samym, twierdzenia w tym zakresie nie mogą zostać uznane za słuszne.

Za chybione należy uznać uwagi autora apelacji dotyczące udzielonej pożyczki świadkowi D. M. (4) w wysokości 18.000 zł, a które to zdaniem skarżącego miałyby powodować braki w Kasie. Jak już wskazano na wstępie rozważań, okoliczność przedmiotowej pożyczki jest nowym argumentem oskarżonej, które miałyby dowieść, iż nie z jej winy nastąpiły braki finansowe. Podkreślić należy, iż materiał dowodowy dostarczył Sądowi Okręgowemu wystarczających podstaw do oceny zaprezentowanej w uzasadnieniu w tym zakresie. Sąd I instancji miał dostateczne powody, które logicznie i przekonująco przedstawił w pisemnych motywach do tego, aby odmówić wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonej i w sposób wskazany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na stronie 14-15 poczynił ustalenia w tym zakresie. Argumenty zaś na tą okoliczność podniesione w apelacji przez skarżącego, nie znajdują potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym. Sąd a quo, w sposób szczegółowy i klarowny dokonał analizy w tym zakresie.

Wymaga bowiem przypomnienia, iż oskarżona I. K. (1) od 2 stycznia 1999 r. do grudnia 2009 r. zajmowała się sprawami finansowymi w Międzyzakładowej Kasie Zapomogowo Pożyczkowej. Zatem, nie ulega wątpliwości, iż była osobą, która była doświadczonym pracownikiem w tej materii i bez wątpienia zdawała sobie sprawę z odpowiedzialności za finanse Kasy. Również, a co słusznie ustalił Sąd meriti, po dwóch pożarach, które miały miejsce w Ośrodku nastąpiło odtworzenie dokumentacji Kasy oraz kontrola finansów (...). Odtworzeniem dokumentacji, kartotek zajęła się w początkowym etapie sama oskarżona, następnie po jej zwolnieniu czynnościami tymi zajęła się D. M. (4). Co ważne, oskarżona dysponowała zeszytem, w którym oprócz listy członków Kasy były również odnotowane wkłady oraz aktywne pożyczki udzielone przez Kasę. Dalej wskazać

należy, iż aby uzyskać pożyczkę członek Kasy musiał złożyć stosowny wniosek, który był weryfikowany pod względem wkładów i aktywnych pożyczek przez oskarżoną I. K. (1). Następnie wniosek wraz z danymi przekazywany był zarządowi Kasy, który na posiedzeniu zarządu podejmował decyzję. O takiej procedurze zeznała między innymi świadek M. D., która była w zarządzie Kasy zeznając „Do naszych obowiązków należało rozpatrywanie przyjętych wniosków o pożyczki, sprawdzenie prawidłowości i czy dana kwota należy się danej osobie. Jeżeli się wszystko zgadzało to akceptowaliśmy do wypłaty” (vide: zeznania k. 12127verte). Również świadek F. G. będąca w zarządzie zeznała: „Zebrania zarządu odbywały się raz w miesiącu na nich przydzielaliśmy pożyczki. Jak przychodziłam, to mieliśmy do dyspozycji wypełnione wnioski, na odwrocie było napisane, czy ktoś ma dostać pożyczkę, czy ma jakieś zaległości. Te wnioski opracowywała pani I. K. (1). Pani I. K. (1) nie brała udziału w zebraniach” (vide: zeznania k.12127verte-12128).

Tym samym, w opozycji do zarzutu apelującego dotyczącego wiarygodności wyjaśnień oskarżonej w zakresie udzielonej pożyczki D. M. (4) w kwocie 18.000 zł nie mogą one zostać uznane za trafione, albowiem przeczy temu nie tylko procedura udzielania pożyczek, ale również pozostały materiał aktowy, w tym depozycje świadków. Zasadnie zatem Sąd pierwszej instancji uznał wyjaśnienia oskarżonej za niewiarygodne. Opierając się na zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, należało podzielić stanowisko tego Sądu, że oskarżona tylko i wyłącznie na użytek postępowania i w celu umniejszenia swojej winy wskazała okoliczności, które nie korespondują z zebrany materiał aktowym.

Dalej, należy zatem odnieść się do dokumentacji w formie zeszytu prowadzonej przez oskarżoną. W związku z tym, iż oskarżona była odpowiedzialna – również finansowo – za braki w Kasie, trudno uznać, iż nie poczyniła ona stosownych

informacji i adnotacji w związku z udzieloną – jak twierdzi oskarżona – pożyczką w kwocie 18.000 zł na rzecz D. M. (4). Przecież, gdyby tak było, to logicznym wydaje się być, iż właśnie brak takiego zapisu działał na niekorzyść oskarżonej. Oskarżona, jak już wyżej wskazano była osobą, która od wielu lat prowadziła dokumentację w zakresie udzielonych pożyczek i nie mogła w tym miejscu ostać się wyjaśnienia I. K. (1) złożone w dniu 19 kwietnia 2017 r. Mianowicie oskarżona wyjaśniła: „Nie wpisałam do zeszytu pożyczki pani D. M. (4), bo zapomniałam o tym, ale dzwoniłam do Pani D. M. (4), która potwierdziła, że ma kartkę z bilansu, z którego wynikała ta pożyczka i że wpisze do zeszytu tę pożyczkę. To jest niemożliwością [...]” (vide wyjaśnienia oskarżonej k.12050-verte). Wyjaśnienia o takiej treści słusznie doprowadziły Sąd rozstrzygający do wniosków, iż po pierwsze trudno doszukiwać się powodu takiej bezczynności ze strony oskarżonej, a co więcej nie mogą one prowadzić do zdyskredytowania zeznań świadka D. M. (4). Świadek przecież zeznała, iż faktycznie pobierała pożyczki z Kasy, nie negowała tego faktu, niemniej jednoznacznie wskazała, iż według zapisów w zeszycie prowadzonym przez oskarżoną nie było żadnej aktywnej pożyczki. Co więcej, nie widziała powodu, aby jej pożyczka, skoro innych członków była, nie była wpisana w zeszyt (vide: zeznania D. M. (4) k. 12-49verte-12050verte). Co ważkie Sąd Apelacyjny dostrzega, a co również miał w polu widzenia Sąd a quo, iż oskarżona twierdzi, iż świadek „notorycznie dobierała pożyczki”. Niemniej przecież świadek nie neguje faktu korzystania z Kasy. Również nie sposób przemilczeć, iż oskarżona podała, iż świadek D. M. (4) „nie spłacała tej pożyczki systematycznie”. Gdyby faktycznie tak, było to za pewne zapis o nie wywiązywaniu się ze spłaty byłby odnotowany w zeszycie. Nie ma bowiem podstaw i powodu, aby twierdzić, iż świadek D. M. (4) była w jakikolwiek sposób faworyzowana i takich informacji nie ujęto świadomie w zeszycie. Apelujący winien dostrzec, iż w świetle materiału aktowego brak jest logicznych i racjonalnych argumentów na wiarygodność wyjaśnień I. K. (1). Co więcej, Sąd odwoławczy odsyła skarżącego do zeznań świadka I. K. (2), która również była członkiem zarządu. O ile, nie pamiętała ona, czy D. M. (4) pobierała z Kasy pożyczkę, to jednak nie potwierdziła twierdzeń oskarżonej w tym zakresie (vide: zeznania k. 12144).

Podzielić zatem należy stanowisko Sądu Okręgowego, iż zachowanie oskarżonej wyczerpało znamiona przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem i doktryną przestępstwo stypizowane w przepisie art. 284 § 2 k.k. polega na przywłaszczeniu przez sprawcę powierzonej mu rzeczy ruchomej. Przez przywłaszczenie należy rozumieć bezprawne przejście władztwa nad cudzą rzeczą ruchomą, która została powierzona sprawcy przez jej właściciela lub posiadacza. Powierzenie mienia z kolei, to tyle co przekazanie władztwa nad rzeczą z zastrzeżeniem jej zwrotu właścicielowi bez prawa rozporządzania nią jak swoją własnością. Istotnym elementem tak rozumianego powierzenia jest zatem zastrzeżenie zwrotu rzeczy ruchomej. Przesłanie sprzeniewierzenia może zostać popełnione umyślnie i to wyłącznie w formie zamiaru bezpośredniego, ponieważ charakteryzuje je szczególne ukierunkowanie – zamiar postępowania z rzeczą jak właściciel. Sprawca musi więc działać w ściśle określonym celu, którym jest przywłaszczenie cudzej rzeczy ruchomej (mienia). Nie wystarcza, że sprawca godził się na możliwość przywłaszczenia. Niezbędne dla przypisania mu przywłaszczenia jest, by tego chciał, by to było jego celem. Skoro sprawcy musi towarzyszyć cel pozbawienia osoby powierzającej własności rzeczy, to powierzona rzecz musi być dla sprawcy „cudza”. Przedmiotem czynności wykonawczej przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. może być zatem wyłącznie cudza rzecz ruchoma (przy czym zgodnie z art. 115 § 9 k.k. rzeczą ruchomą są także pieniądze), a więc jej właścicielem musi być osoba inna niż sprawca. Nie stanowi zaś przedmiotu sprzeniewierzenia rzecz ruchoma, która została powierzona w sytuacji kiedy treść umowy stanowiącej podstawę przekazania rzeczy lub okoliczności sprawy wskazują na przeniesienie własności tej rzeczy na sprawcę (por. Komentarz pod red. Małgorzaty Dąbrowskiej - Kardas, Piotra Kardas, Wyd. II, Zakamycze 2006, do art. 284 § 2 k.k.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2005 roku, sygn. akt V KK 9/05, LEX nr 164266; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2015 roku, sygn. akt V KK 391/14, LEX nr 1640277).

Kierując się powyższymi uwagami i odnosząc się do realiów przedmiotowej sprawy zauważyć należy, iż przypisany oskarżonej czyn zabroniony polegał na przywłaszczeniu powierzonych jej pieniędzy, a przekazanych jako osobie, która sprawowała funkcję głównej księgowej Kasy. Nie ulega również wątpliwości – wbrew sprzeciwom apelacji – iż I. K. (1) w okresie od 2 stycznia 1999 r. do grudnia 2009 r. w ramach z góry powziętego zamiaru, działając w celu korzyści majątkowej przywłaszczyła kwotę 130.000 złotych. Słusznie bowiem Sąd I instancji wskazał, iż oskarżona przez wiele lat wykorzystywała swoje stanowisko i przywłaszczyła powierzone, a zgromadzone w Kasie środki członków Kasy.

Nie ulega również wątpliwości, iż oskarżona przez okres wielu lat mając świadomość zaufania, jakim obdarzyli ją członkowie Kasy uczyniła sobie z popełnionego czynu stałe źródło dochodu.

Mimo, że Sąd ad quem nie znalazł podstaw do zmiany ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wyrokowania, to jednak zdecydował się złagodzić wymierzoną I. K. (1) karę pozbawienia wolności do poziomu 1 roku pozbawienia wolności. Wskazać bowiem należy, iż oskarżona przed popełnieniem przestępstwa prowadziła ustabilizowany tryb życia oraz nie była karana sędownie. Wreszcie, istotnym elementem mającym wpływ na wymiar kary miał niewątpliwie fakt, iż nie można przypisać oskarżonej przywłaszczenia całej kwoty, a jak wynika z ustaleń Sądu I instancji kwoty 130.000 zł. Ta okoliczność niewątpliwie musiała wpłynąć na wymiary kary, i winna mieć realny oddźwięk w jej wymiarze.

Z wszystkich omówionych wyżej powodów, Sąd Apelacyjny orzekł, jak w części dyspozytywnej wyroku.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze Sąd orzekł na podstawie art. 636 §1 k.p.k. i art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983r. Nr 49, poz. 223 ze zm.), nie znajdując podstaw do zwolnienia oskarżonych od ich ponoszenia.

Małgorzata Jankowska Andrzej Wiśniewski Janusz Jaromin